

Ίμβρος - Τένεδος

Οδοιπορικό στα μαρτυρικά νησιά των Θρακικών σποράδων

Κείμενο-φωτο: ΜΑΝΟΣ ΜΠΡΕΝΤΑΝΟΣ

1. Πεζοπορώντας στην Ίμβρο.

2. Η θέα από το Γλυκύ. Στο βάθος η Σαμοθράκη.

3. Άποψη της ελληνικής γειτονιάς της Τενέδου από το κάστρο της.

4. Στο χωριό Γλυκύ της Ίμβρου.

5. Το γραφικό λιμανάκι της Τενέδου.

6. Η εκκλησία της Αγ. Παρασκευής στην Τένεδο.

7

Το φέρι που μας πήρε από το Kabatere, στη χερσόνησο της Καλιπόλης, για να μας περάσει στην απέναντι πλευρά του Αιγαίου, ανέκρουσε πρύμναν καθώς πλησίαζε στην αποβάθρα του Αγίου Κήρυκου (Kuzulimani). Η Ίμβρος με το χαμηλό της ανάγλυφο δεξιά κι αριστερά του νέου λιμανιού έμοιαζε σα να έχει ανοίξει τα μπράτσα της για να μας δεχθεί στη φιλόξενη αγκαλιά της. Η κ. Ευαγγελία, στη γέφυρα του οχηματαγωγού, δεν μπόρεσε να συγκρατήσει ένα δάκρυ που κύλησε στο μάγουλό της. Για όλους εμάς θα ήταν ένα ταξίδι γνωριμίας με τις αλύτρωτες πατρίδες, για εκείνη ένα προσκύνημα στη γενέθλια γη των προγόνων της.

Ο Νίκος Δολδούρης, ψυχή της ελληνικής κοινότητας της Ίμβρου που εδώ και δεκαετίες τώρα διαρκώς φυλλορροεί, μας υποδέχθηκε στην προκουμιά και μας οδήγησε, 7χμ δρόμο, στην πρωτεύουσα του νησιού, την Παναγιά (Cinarli) και στο ξενοδοχείο Ozbek με το φιλικό περιβάλλον και τον πάντα χαμογελαστό ιδιοκτήτη του.

Ήταν προχωρημένο απόγευμα όταν πατήσαμε το πόδι μας στην Ίμβρο, την Gokceada όπως τη μετονόμασαν οι Τούρκοι, που θα πει ουράνιο, γαλάζιο νησί. Κάναμε γρήγορα για να μη χάσουμε τη μέρα μας. Το λεωφορείο, που το πρωί της Τετάρτης 29 Απριλίου 2015 μας είχε φορτώσει, 30 μέλη του ΕΟΣ Αχαρνών, από το αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης, ήταν πολύ μεγάλο για τις διαστάσεις των στενών καλντεριμιών των χωριών. Έτσι ναυλώσαμε δυο μίνι μπας και φύγαμε βιαστικά προς τα δυτικά, για τους Αγ. Θεοδώρους (Zeytinli, ελαιοχώρι), τόπο καταγωγής του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, του μακαριστού αρχιεπισκόπου Αμερικής Ιακώβου και του φωτογράφου της αντίστασης του '40 Σπύρου Μελετζή.

Περπατήσαμε στα ήσυχα δρομάκια με τα παλιά πέτρινα σπίτια τους, που μας γύριζαν νοσταλγικά πίσω σε ξεχασμένες εποχές και καθίσαμε για καφέ, γλυκό και κουβεντούλα στα καφενεία του χωριού, που όλα τους σήμερα βρίσκονται σε ελληνικά χέρια.

Επιστρέψαμε στην Παναγιά για να κινηθούμε βόρεια αυτή τη φορά και να ανηφορίσουμε στο Γλυκό (Eskibademli, παλιός αμυγδαλέωνας). Λίγα σπίτια και κλειστά στο γέγραμτο του ήλιου και απόλυτη ησυχία που την ταράξαμε με τα ποδοβολητά και τις φωνές μας. Και μόνο η ειδυλλιακή θέα από τη βεράντα του πρώην ελληνικού δημοτικού σχολείου, που σήμερα λειτουργεί ως ξενοδοχείο-εστιατόριο στο Βουνάρι, άξιζε τον κόπο ν' ανεβούμε ως εδώ.

8

9

Κατηφορίσαμε προς τον όψιμο συνοικισμό Yenibademli (νέος αμυγδαλεώνας) και το Κάστρο (Kaleköy), τρέχοντας κυριολεκτικά για να προλάβουμε το μεγάλο σόου του τέλους της ημέρας με πρωταγωνιστή το ζωοδότη φωτεινό δίσκο. Η θάλασσα ήταν καθρέφτης και το δειλινό μελίχρυσο καθώς ο ήλιος βυθιζόταν σε αργή κίνηση στην καθαρή γραμμή του ορίζοντα, δυτικά από τη δωρική σιλουέτα της Σαμοθράκης. Πυκνά γκριζα και μαύρα σύννεφα σεργιανούσαν ωχελικά στον ουρανό δίνοντας έντονη δραματικότητα στο τοπίο. Όσο ο χρόνος περνούσε οι αχιίδες που έστελνε το μεγάλο αστέρι, λίγο πριν μας κρυφτεί, γίνονταν ροδόχρους πινελιές σε όλους τους τόνους και τα ημιτόνια για να βιάσουν το θόλο της γης, φέρνοντάς μου στο νου την οροφή της Cappella Sistina στο Βατικανό, έτσι όπως μοναδικά την χρωμάτισε ο αριστοτέχνης της ιταλικής αναγέννησης Michelangelo.

Την επομένη το πούλμαν μας άφησε στα Αγρίδια (Terekoy, κορφοβουνοχώρι), δυτικότερα των Αγ. Θεοδώρων, στους πρόποδες του βουνού του Αγ. Δημητρίου.

Ο Κωνσταντίνος Βάντσος, ορειβάτης, φωτογράφος, μάγικας και λάτρης όσο κανείς του τόπου του, ήλθε να μας προϋπαντήσει στο έμπα του χωριού. Πέρασαμε από την κεντρική πλατεία, όπου στο καφενείο του Νίκου Μπαλατλή κάθονταν μερικοί άνδρες του χωριού απολαμβάνοντας τον πρωινό καφέ τους. Σίγουρα θα ξαφνιάστηκαν βλέποντας το μεγάλο μας τσούρμο με τα σακίδια στην πλάτη, τα μπατόν στα χέρια και την παράξενη, για τόσο πρωί, αλέγγρα μας διάθεση.

Ξεκινήσαμε με οδηγό τον Κωνσταντίνο μια δεκάωρη πορεία, αρχικά ΒΔ των Αγριδίων προς την τοποθεσία Βατ και το ξωκλήσι του Αγ. Γεωργίου, όπου κάναμε μια μικρή στάση και ανάψαμε τα καντήλια του. Στη συνέχεια ανηφορίσαμε ψηλά στο βουνό προς του Βλάχου

τη μάντρα πριν αρχίσουμε την κάθοδό μας στο Μεσαδί και την εκκλησιά του Αγ. Νικολάου. Στη Ριζώνη, σ' ένα μικρό καταράκτη, καθίσαμε για ξεκούραση. Παίρνοντας στη συνέχεια βορεινή κατεύθυνση κατηφορίσαμε στη θάλασσα. Στον οριζοντά μας είχαμε τη Σαμοθράκη, πνιγμένη στην απηλιά του μεσημεριανού ήλιου. Το Κακό διάβα (όνομα και πράγμα) ήταν αρκετά δύσβατο και τα πολλά βράχια, οι κροκάλες και η ολισθηρότητα των πετρών, που τις έγλειφε το κύμα, απαιτούσαν από την προσοχή μας να είναι διαρκώς στην τσίτα. Πέρασαμε το Αθάνατο νερό και φτάσαμε στο Φραγκοπήδημα με το κανάλι του. Ύστερα πήραμε πάλι την ανηφορία για την Αγία Αναστασία και την πηγή του Μπαλά και τέλος πέρασαμε από το Καστρινάδο και την Παναγιά Πλιά πριν επιστρέψουμε, σούρουπο πια, στο σημείο απ' όπου είχαμε ξεκινήσει το πρωί, στα Αγρίδια.

Ψυχή δεν συναντήσαμε σε όλη αυτή τη μεγάλη διαδρομή μας παρά μόνο διάσπαρτα ερειπωμένα αγροτόσπιτα και εκκλησιές που αν είχαν στόμα και μιλιά σίγουρα θα μας μιλούσαν! Χαλαρώσαμε στο καφενείο του Νίκου αναπληρώνοντας τα υγρά και τους ηλεκτρολύτες που είχαμε χάσει ανεβροκατεβαίνοντας απ' το πρωί σε βουνά, θάλασσες, κάμπους και λαγκάδια...!

Το βράδυ κύλησε ήρεμα δειπνώντας γύρω από την κεντρική πλατεία της πρωτεύουσας και βολτάροντας στα δρομάκια και τους μαχαλάδες της. Η εντύπωση που μου έδωσε ήταν ενός μεγάλου ελληνικού χωριού της δεκαετίας του '60. Αραιή κίνηση, λίγα μικρομάγαζα, ελάχιστα αυτοκίνητα, στρατιωτικά τζιπ, μερικές ταβέρνες, καφέ και ζαχαροπλαστεία και ξενοδοχειακή υποδομή στα σπάργανα.

Η Πρωτομαγιά του 2015 θα μας βρει στην "κόντρα" της Αρασιάς. Από τον κεντρικό δρόμο, κάτω από τους Αγ. Θεοδώρους, ξεκινάει ένα κακογραμμέ-

νο μονοπάτι για την κορυφή, (402 μ) όπου βρίσκεται το εκκλησάκι της Παναγιάς Αρασιανής, αγαπημένος τόπος του Πατριάρχη κάθε φορά που επισκέπτεται τα πάτρια του εδάφη.

Μούσκεμα γίναμε στον ιδρώτα για ν' ανεβούμε έως εδώ, όμως η θέα μας αποζημίωσε και με το παραπάνω. Πιάτο μπροστά μας είχαμε τον ανάγλυφο γεωγραφικό χάρτη όλου του νησιού. Ένα σύνολο από γιγάντιους βράχους γύρω από την εκκλησιά σχημάτιζαν το κάδρο που αναδείκνυε τους όμορφους πίνακες του ιμβριώτικου τοπίου. Στα Δ μας βλέπαμε την τεχνητή λίμνη που οι ντόπιοι τη λένε Μπαράζ (φράγμα), πιο πέρα τον ορεινό όγκο του Προφήτη Ηλία (684μ), του υψηλότερου βουνού (αδύ-

7. Το βυζαντινό κάστρο της Τενέδου.

8. Στην ελληνική συνοικία της Τενέδου.

9. Στο ύψωμα του Πρ. Ηλία στην Τένεδο.

10. Το καμπαναριό της Θεοτόκου, κυρίαρχο στοιχείο στην ελληνική γειτονιά της Τενέδου.

11. Ένας κιτς δούρειος ίππος στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου της Τροίας.

12. Άποψη των αρχαίων τειχών της Τροίας.

13. Στην αρχή της πορείας μας από τα Αγρίδια της Ύμβρου.

10

11

12

13

να ανεβείς εκεί όπου οι Τούρκοι έχουν εγκαταστήσει στρατιωτική βάση και ραντάρ). Στα ΒΔ μας είχαμε το βουνό Αγ. Δημήτριος με τα Αγρίδια και λίγο ανατολικότερα τους Αγ. Θεοδώρους. Στα Β το αεροδρόμιο που χρησιμοποιείται περιστασιακά για έκτακτες μόνο πτήσεις και στα ΒΑ μας διακρίνονταν τα σπίτια της Παναγιάς. Επιστρέφοντας στη δημοσιά κατεβήκαμε από το μονοπάτι που οδηγεί στο εκκλησάκι της Αγ. Κυριακής.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας ο Νίκος Δολδούρης θα μας γνωρίσει το χωριό του, το Σχοινοῦδι (Derekoj, Λαγαδοχώρι), που βρίσκεται στη μέση του δυτικού τμήματος του νησιού, και θα περπατήσουμε μέχρι το Παλαιόκαστρο.

Στο Σχοινοῦδι, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο μέρος, εκτυλίχτηκε το μεγάλο δράμα του ελληνισμού σ' αυτά τα νησιά.

Κόμπος δέθηκε το στομάχι μου όταν πρωτοαντίκρισα το χωριό τυλιγμένο σ' ένα νεκρικό σάβανο, μέσα σε μια απέραντη σιωπή. Μου φάνηκε σα να περπατούσα σ' ένα πεδίο μάχης λίγα 24ωρα μετά τη σιγή των όπλων. Διάσπαρτα τα σκελετωμένα σπίτια στο λουλουδιασμένο, εύφορο, ανοιξιάτικο κάμπο. Πόρτες και παράθυρα ορθάνοιχτα, χάσκοντα στόματα που ήθελαν κάτι να σου πουν, να διαμαρτυρηθούν, να κραυγάζουν για όσα είδαν κι έζησαν, για το άδικο που τους βρήκε, για το παράλογο και αδυσώπητο της ανθρώπινης φύσης.

Εγκαταλελειμμένες, χορταριασμένες ταπεινές κατοικίες και διώροφα αρχοντόσπιτα με ντουβάρια και στέγες σωριασμένα στη γη, όπου κάποτε, όχι πολύ παλιά, έσφυζε η ζωή και αντηχούσαν από τις ζωηρές φωνές των παιδιών, έχουν σήμερα καταντήσει κοτέτσια και καταφύγια σκύλων και κατσικιών.

Λίγα από αυτά τα σπίτια κατοικούνται σήμερα από Τούρκους εποίκους που τα επισκεύασαν όπως-όπως καθώς και από ελάχιστους Έλληνες που δειλά-δειλά αρχίζουν να επιστρέφουν στον τόπο τους. Επιστρέφουν για να σώσουν ό,τι μπορεί να σωθεί. Επισκευάζουν το σπίτι τους, το ξωκλήσι του χωριού, τη βρύση της γειτονιάς τους. Αναβιώνουν τα θρησκευτικά πανηγύρια διασώζοντας τα ήθη και έθιμα με τον ιβηρικό τρόπο σε μια προσπάθεια αναγέννησης του τόπου.

Το ίδιο αίσθημα είχα νιώσει όταν πριν κάποια χρόνια είχα επισκεφτεί την πόλη φάντασμα της Αμμοχώστου στην Κύπρο.

Ο Νίκος μας έδειξε το σπίτι και τον γύρω του προαύλιο χώρο που έχει διαμορφώσει κατάλληλα για να φιλοξενεί φίλους κάθε καλοκαίρι και να οργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις με καλεσμένους γνωστούς καλλιτέχνες, δίνοντας μάχη με τη λήθη και ανάσα ζωής με άρωμα Ελλάδας στον ξεκληρισμένο του νησί.

14

Ένας γεροντάκος στο καφενείο του χωριού θυμήθηκε την οικογένεια των παππούδων της κ. Ευαγγελίας. Την πήρε από το χέρι και της έδειξε τα χαλάσματα του σπιτιού τους. Η μητέρα της είχε αναγκαστεί να φύγει από το νησί όταν ήταν επτά ετών. Όσο ζούσε της μιλούσε με πολλή συγκίνηση και νοσταλγία για την Ίμβρο, για το Σχοινοῦδι, για την Αγ. Μαρίνα, την εκκλησιά με το κομπητήριο κοντά στο σπίτι τους.

Έσκυψε, φίλησε το χώμα, πήρε λίγο από αυτό στη χούφτα της και το κράτησε σφιχτά για να το πάρει μαζί της πίσω στην Ελλάδα. Ένα όνειρο ζωής της είχε μόλις γίνει πραγματικότητα. Είδε με τα μάτια της, φίλησε με τα χείλη της, πάτησε με τα πόδια της τη γη που ανάστησε τη μάνα της.

Μα τι συνέβη σ' αυτά τα νησιά, τι παίχτηκε σ' αυτόν τον τόπο, πώς κατάντησε έτσι το όμορφο Σχοινοῦδι, το μεγαλύτερο χωριό της Ίμβρου και ένα από τα μεγαλύτερα των Βαλκανίων;

Ας ανατρέξουμε λίγο στην πρόσφατη ιστορία τους: Η Ίμβρος και η Τένεδος μέχρι την περίοδο των βαλκανικών πολέμων ανήκαν στην Οθωμανική επικράτεια. Μετά τη νίκη των ελληνικών στρατευμάτων, με τη συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920), περιέρχονται στα χέρια των Ελλήνων, όχι όμως για πολύ. Μετά την ήττα των Ελλήνων στη Μικρά Ασία και τη μικρασιατική καταστροφή, με τη συνθήκη της Λωζάννης (24 Ιουλίου 1923), δίνονται τα νη-

σιά στο τουρκικό κράτος. Μαζί με αυτά η Ελλάδα χάνει την Ανατολική Θράκη και την περιοχή της Σμύρνης.

Κι ενώ η συνθήκη της Λωζάννης στο άρθρο 14 αναφέρει ρητά και προβλέπει ειδική διοικητική οργάνωση από την πλειοψηφία των κατοίκων (που εν προκειμένω είναι Έλληνες), εγγύηση για την προστασία προσώπων και περιουσιών, οργάνωση της αστυνομίας από τους αυτόχθονες, ελεύθερη άσκηση των θρησκευτικών πεποιθήσεων και επιλογή της γλώσσας (προέβλεπε δηλαδή την προστασία του ελληνικού πληθυσμού και περιέγραφε με σαφήνεια τα δικαιώματά του), η Τουρκία δεν την εφαρμόζει.

Ξεκινάει πογκρόμ (σχέδιο εκδίωξης) των Ελλήνων αρχίζοντας από την Κων/πολη το 1955 με τα Σεπτεμβριανά και ομαδικές απελάσεις το 1964. Την ίδια περίοδο εφαρμόζεται και το σχέδιο απαλλοτρίωσης των περιουσιών.

Παρά την παραχώρηση στην Τουρκία η Ίμβρος μέχρι το 1960 είχε 7000 κατοίκους. Από το 1923 έως τη δεκαετία του '60 οι Τούρκοι δεν ξεπερνούν τους 250-300 κατοίκους. Στην περίοδο του Β' Παγκοσμίου πολέμου καταφθάνουν στο νησί 17 οικογένειες μουσουλμάνων και γίνονται περιορισμένης έκτασης απαλλοτριώσεις. Αργότερα μεταφέρονται 50 οικογένειες Τούρκων από τη Μαύρη Θάλασσα. Ο Μητροπολίτης Ίμβρου και Τενέδου εξορίζεται στην Ανατολία. Οι Ίμβριοι από 20-40 ετών επιστρατεύονται παράνομα στα περίφημα αμελέ ταμπορού (τάγματα εργασίας) για να σπάνε πέτρες και να σκάβουν.

15

**14. Πορεία προς τη θάλασσα.
Μπροστά μας η Σαμοθράκη.**

**15. Λίγο πριν αρχίσουμε
ν' ανηφορίζουμε προς τα Αγρίδια.**

16. Η...via ferrata της Ίμβρου!

Στα Σεπτεμβριανά ο πρωθυπουργός της Τουρκίας Μεντερές και ο πρόεδρος Τζελάλ Μπαγιάρ προστάτευσαν τους Έλληνες. Τον Μεντερές όμως λίγο αργότερα τον κρέμασαν. Το 1961 αρχίζει η περίοδος Ισμέτ Ινονού μαζί με τα προβλήματα στα νησιά. Ο Ινονού διάκειται αρνητικά απέναντί μας και σχεδιάζει τον ασφαλιστικό Ίμβρο και Τενέδου. Το 1962 καταγράφεται η πρώτη κίνηση αντίστασης των Ίμβριών. Ρίχνονται προκηρύξεις στο νησί που γράφουν "Είμαστε Έλληνες, επιθυμούμε να διατηρήσουμε τη θρησκευτική μας ελευθερία. Κάτω ο διοικητής". Η Άγκυρα κατηγορεί τον Μητροπολίτη Μελίτωνα ότι επιμένει να κυκλοφορεί με ράσα παρά τις υποδείξεις του διοικητή.

Το 1964 οξύνεται η κρίση στην Κύπρο. Κάθε τι που διαταράσσει τις σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας έχει αντίκτυπο στα νησιά. Το ίδιο και με ό,τι συμβαίνει στην Κύπρο. Η Άγκυρα αποφασίζει να κατέχει τους κάμπους και τα πιο εύφορα χωράφια των Ελλήνων. Οι Ίμβριοι βρίσκονται σε απόγνωση. Οι Τούρκοι θέλουν να εξαναγκάσουν τον ελληνικό πληθυσμό να μεταναστεύσει. Με το πρόσχημα της απαλλοτρίωσης, όπου το τετραγωνικό μέτρο γης εκτιμάται λιγότερο κι από την τιμή ενός αυγού, στην ουσία γίνεται δήμευση των περιουσιών.

Η περίοδος του Ατίλα, όταν οι Τούρκοι εισβάλουν στην Κύπρο, είναι τραγική για την Ίμβρο. Εξοπλίζουν όλους τους μη Έλληνες κατοίκους, ακόμα και μικρά παιδιά, με τη δικαιολογία ότι επίκειται εισβολή της Ελλάδας. Προβαίνουν σε βιαιότητες, σπάνε τζάμια, απειλούν και προπηλακίζουν τον ελληνικό πληθυσμό.

Το 1927 με το νόμο περί νήσων οι Τούρκοι καταργούν την ελληνική εκπαίδευση κλείνοντας το ελληνικό γυμνάσιο γνωστό και ως Κεντρική Σχολή. Το μεγάλο όμως κτύπημα στον ελληνισμό της Ίμβρου δόθηκε το 1964 με την εφαρμογή του μυστικού σχεδίου της Άγκυρας, το αποκαλούμενο Eritme Programi (πρόγραμμα διάλυσης) που είχε 3 βασικούς άξονες: 1.Την απαγόρευση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, 2. Την απαλλοτρίωση των αγροτικών εκτάσεων, 3. Την ίδρυση ανοιχτών αγροτικών φυλακών στο νησί (πολύ κοντά στο Σχοινούδι).

Οι γονείς αποφασίζουν να πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς προκειμένου να δώσουν στα παιδιά τους ελληνική μόρφωση. Φεύγουν για την Αθήνα ή την Κων/πολη, όπου και τα εγγράφουν στα ελληνικά σχολεία Ζωγράφειο και Ζάππειο. Διαλύονται οικογένειες, η μάνα με τα παιδιά στην Πόλη, ο πατέρας στην Ίμβρο.

Η Ελλάδα εκείνη την περίοδο βρίσκεται σε κρίση. Έχουν πέσει οι κυβερνήσεις Καραμανλή, Παπανδρέου, έχουμε την αποστασία, η μια κυβέρνηση διαδέχεται την άλλη. Η εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση περιορίζεται σε διαβήματα σε διεθνείς οργανισμούς. Ακόμα και κορυφαίοι

Έλληνες πολιτικοί γνωρίζουν ελάχιστα για το τουρκικό σχέδιο. Βοηθήτοι οι Ίμβριοι συνεχίζουν να εγκαταλείπουν μαζικά το νησί. Με το σχέδιο διάλυσης μετονομάζεται η Ίμβρος σε Gokceada. Σε απόσταση αναπνοής από το Σχοινούδι, που αριθμούσε τότε 3000 κατοίκους, στο Sirinkoy (χαριτωμένο χωριό), εγκαθιστούν ανοιχτές αγροτικές φυλακές (λειτουργήσαν μέχρι το 1992). Βαρυποινίτες από διάφορες τουρκικές φυλακές μεταφέρονται εδώ, κυκλοφορούν ελεύθεροι όλη την ημέρα, επιτίθενται και τρομοκρατούν τους κατοίκους και επιστρέφουν το βράδυ στις φυλακές. Όταν οι Έλληνες διαμαρτύρονται οι κατάδικοι τους εξομολογούνται ότι οι επικεφαλής τους αρχιφύλακες και φύλακες τους διατάσσουν να αρπάζουν ό,τι βρουν χωρίς να ρωτάνε κανένα. Ο Μητροπολίτης, το 1964, εκδιώκεται διότι περιέφερε τον επιτάφιο. Είναι η εποχή της λεγόμενης λευκής τρομοκρατίας (1964-1974).

Οι γυναίκες του Σχοινουδίου δεν το μούν να κυκλοφορήσουν στο χωριό. Οι δρόμοι είναι γεμάτοι με βαρυποινίτες και στρατοφύλακες, οι οποίοι προχωρούν ακόμα και σε βιασμό Ελληνίδων. Εκπαιδεύουν τα παιδιά τους πώς να αποφεύγουν τους κατάδικους που περιφέρονται έξω από τα σπίτια τους.

Το 1973 αρχίζουν και οι φόνοι. Συνολικά 10 Έλληνες δολοφονήθηκαν. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι δράστες παρέμειναν ασύλληπτοι ή αθώωθηκαν.

Οι τουρκικές αρχές απαγορεύουν τις υπαίθριες θρησκευτικές εκδηλώσεις. Η παλιά Μητρόπολη της Ίμβρου, η Αγ. Μαρίνα στο Κάστρο, έγινε στάβλος. Στο στόχαστρο των φανατικών μπαίνουν και τα ξωκλήσια, 240 τον αριθμό. Τα μάτια των αγίων στις τοιχογραφίες είναι βγαλμένα με καρφιά. Ακόμα και οι επισκευές στις εκκλησίες απαγορεύονταν για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Μπορούμε να πούμε χωρίς καμιά αμφιβολία ότι τόσο η Ίμβρος όσο και η Τένεδος υπήρξαν θύματα τόσο της γεωστρατηγικής τους θέσης (στην είσοδο των στενών των Δαρδανελίων) όσο και της Ιστορίας των ταραγμένων χρόνων του 20ου αιώνα.

Στην πορεία μας προς το Παλαιόκαστρο θα διασχίσουμε όλο το χωριό με την καρδιά σφιγμένη, περνώντας δίπλα από γκρεμισμένα σπίτια. Η διαδρομή των 60' περίπου μέχρι την κορυφή του κάστρου είναι πανέμορφη, όπως και η θέα από εκεί ψηλά.

Το βράδυ, σε ένα εστιατόριο με θέα το Κάστρο και το ανοιχτό πέλαγος, θα δώσουμε το αποχαιρετιστήριο μας πάρτι στην Ίμβρο και η Ζωή θα σβήσει τα κεράκια της τούρτας γενεθλίων της.

16

στα πούπουλα!

285^{00€}
 57 # 1370
 11 # 225x82x54
 12 # 900
 13 # conf limit extra
 14 # -10 -18 -39 **Alaska 900**

299^{00€}
 57 # 1370
 11 # 225x82x54
 12 # 900
 13 # conf limit extra
 14 # -10 -18 -39 **Panyan 600**

239^{00€}
 57 # 1090
 11 # 225x80x52
 12 # 700
 13 # conf limit extra
 14 # -5 -12 -31 **Mysterius Traveller 700**

170^{00€}
 57 # 1500
 11 # 215x78x52
 12 # 1140
 13 # conf limit extra
 14 # -5 -9 -14 **Spice -8**

POLO Center

Πατισσιών 52 & Μεταξοφ, Αθήνα, 210 8258840
 Ένντ Στριπτεπόουλου 62, Π.Φάληρο, 210 9414020
 Α. Ηρακλείου 375, Ν.Ηρακλείο, 210 2815000

www.polocenter.gr polo center

17

Το πρωινό του Σαββάτου θα έχουμε αρκετό χρόνο για να περιηγηθούμε στην Παναγιά, να πιούμε τον καφέ μας στο bal badem (μέλι-αμύδαλο), ένα νεανικό καφέ, να ψωνίσουμε υπέροχα γλυκά στα ζαχαροπλαστεία της κεντρικής πλατείας και να επισκεφτούμε τη Μητρόπολη Ίμβρου και Τενέδου.

Νωρίς το απόγευμα της ίδιας μέρας θα ξαναμπούμε στο φέρι για να περάσουμε στο Kabatere και να δώσουμε συνέχεια στο πρόγραμμα με την επίσκεψή μας στην Τένεδο.

Από το Eceabat με άλλο οχηματαγωγό θα διασχίσουμε τον Ελλήσποντο και θα βρούμε στο Canakkale, τα Δαρδανέλια. Από εδώ θα κατευθυνθούμε ΝΔ μέχρι το πορθμείο του Geyikli όπου ένα ακόμα φέρι θα μας πάρει και θα μας περάσει απέναντι, στην Τένεδο αυτή τη φορά.

Καθώς ζυγώναμε ο ήλιος ήταν έτοιμος να βυθιστεί στη θάλασσα στα βόρεια του γκριζωπού νησιού (Bozcaada). Η πρώτη εικόνα και εντύπωση με την έντονα φωταγωγημένη ακτή στην πλώρη μας και το επιβλητικό βυζαντινό κάστρο στα δεξιά μας δεν άφηνε καμιά αμφιβολία ότι φτάναμε σε ένα διαφορετικού στυλ και χαρακτήρα νησί.

Ο Δημήτρης Μουκαντάς, γέννημα θρέμμα της Τενέδου, μας υποδέχθηκε στην προβλήτα και μας συνόδευσε μέχρι το hotel Gumus, πάνω στο λιμάνι, όπου και θα διανυκτερεύαμε δύο βράδια. Φώτα, κίνηση, πολυκοσμία, φωνές, τσίκνα από ψησταριές, ατμόσφαιρα κοσμοπολίτικη με το που κατεβήκαμε από το πλοίο και κάναμε λίγα βήματα. Είχα την αίσθηση ότι αποβιβάζομαι, ντάλα καλοκαίρι, σε νησί των Κυκλάδων. Νάουσα της Πάρου μου θύμιζε το μικρό, γραφικό λιμανάκι μπροστά απ' το ξενοδοχείο μας με τα εστιατόρια παραταγμένα στη σειρά και τις πολύχρωμες του βάρκες και ψαροκάικα να λικνίζονται στο ελαφρύ αντιμάλο.

Ένα νησί τόσο κοντινό γεωγραφικά και ιστορικά με την Ίμβρο, αλλά τόσο αλλιώτικο. Φαίνεται ότι οι Τούρκοι προόριζαν τα δυο νησιά για ξεχωριστή χρήση. Την Ίμβρο για να την κάνουν αστακό εξοπλιζοντάς την στρατιωτικά και την Τένεδο για να την αναπτύξουν τουριστικά και να φτιάξουν τη δική τους Μύκονο.

Η Τένεδος που είναι πολύ μικρότερη της Ίμβρου, απέχει 52 μίλια από την είσοδο των στενών των Δαρδανελίων και μόλις 3 μίλια από την ακτή της Τρωάδας. Είναι ένα επίπεδο νησί με το υψηλότερο σημείο του στα 205 μόλις μέτρα.

Στην απογραφή που έγινε το 1920 με τη συνθήκη των Σεβρών στην Τένεδο κατοικούσαν 2835 κάτοικοι, όλοι Έλληνες, συγκεντρωμένοι στο ομώνυμο χωριό, στο βόρειο μέρος της ανατολικής ακτής, που ήταν και ο μοναδικός οικισμός του νησιού. Μετά την ήττα της Ελλάδας στο μικρασιατικό πόλεμο, την πτώση της οθωμανικής αυτοκρατορίας και την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάννης το νησί είχε την ίδια τύχη με την Ίμβρο. Περιουσιακά στοιχεία των Ελλήνων δημεύτηκαν, ναοί βεβηλώθηκαν και το ελληνικό σχολείο έκλεισε. Σήμερα κατοικείται από ελάχιστους Έλληνες.

Κι ενώ η Ίμβρος ακολουθεί μια αργή πορεία ανάπτυξης, η Τένεδος εξελίχθηκε γρήγορα σε κοσμοπολίτικο νησί για υψηλά τουρκικά βαλάντια και σε πόλο έλξης ξένων τουριστών. Την περίοδο που την επισκεπτόμαστε κατακλύζεται από νεαρό κόσμο που έχουν περάσει με τα αυτοκίνητά τους, προερχόμενοι κυρίως από την Κων/πολη, για το τριήμερο της Πρωτομαγιάς. Υπάρχει το αδιαχώρητο παντού, στα καφέ, τα εστιατόρια, τα ζαχαροπλαστεία, τους δρόμους.

Βγαίνουμε για βραδινή περατζάδα στον παράλιο δρόμο και τον τούρκικο μαχαλά και μπαίνουμε στα στενά της ελληνικής συνοικίας, που ασυζητητί είναι το πιο ενδιαφέρον και γραφικό κομμάτι του νησιού. Το καμπαναριό της εκκλησίας της Θεοτόκου δεσπόζει μέσα σ' αυτά και αποτελεί σταθερό σημείο προσανατολισμού. Μου θυμίζουν τα στενά της Πλάκας με τα μικρά, καλόγουστα και ατμοσφαιρικά εστιατόρια και τα τραπεζάκια έξω με τις περικοκλάδες και τις κληματάριες για ομπρέλες τους.

18

19

20

Την Κυριακή, 3 του Μάη, μετά το πρωινό, θα περπατήσουμε μέχρι το υψηλότερο σημείο του νησιού, τον Αϊλιά (Προφήτη Ηλία), απ' όπου θα έχουμε θέα σε όλη την Τένεδο με την εύφορη καταπράσινη γη της και τους πλούσιους αμπελώνες της, από τους οποίους γίνονταν ήδη από την εποχή του Ομήρου παραγωγή κι εξαγωγή του υπέροχου τενεδιού οίνου.

Στην επιστροφή μας θα επισκεφτούμε το εντυπωσιακό και καλοδιατηρημένο κάστρο με τους άπλετους χώρους και τις εντυπωσιακές εικόνες προς το λιμάνι και την ελληνική συνοικία από τους επιβλητικούς του πύργους.

Το απόγευμα το λεωφορείο θα μας μεταφέρει στην εκκλησία της Αγ. Παρασκευής που βρίσκεται μέσα σε ένα καταπράσινο, ειδυλλιακό περιβάλλον και θα κολυμπήσουμε στην πλαζ, λίγες εκατοντάδες μέτρα νοτιότερα.

Το βράδυ θα απολαύσουμε ένα ακόμα ηλιοβασίλεμα στη δυτική πλευρά του νησιού κοντά στο δάσος των ανεμογεννητριών. Η γεμάτη μας μέρα θα κλείσει με ένα ρομαντικό δειπνό στο γραφικό λιμανάκι της γειτονιάς μας.

Από νωρίς το πρωί της Κυριακής τα ΙΧ σχηματίζουν μια ατέλειωτη ουρά προκειμένου να επιβιβαστούν στις παντόφλες για να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Όμως αργά το βράδυ είναι μεγάλη η απόλαυση να τριγυρνάς στο λιμανάκι και τα σοκάκια της Τενέδου μέσα στη γαλήνη που άφησε πίσω της το φευγικό των Τούρκων εκδρομέων.

Τη Δευτέρα, 4 του Μάη, θα επισκεφτούμε ένα οινοποιείο, όπου και θα ξεναγηθούμε στους χώρους ζύμωσης και εμφιάλωσης του κρασιού. Θα αγοράσουμε μερικές φιάλες από το φημισμένο τενεδιό κρασί, γουρούνι στο σακί, μιας και δεν μας επιτρέπη να το δοκιμάσουμε. (Ο Ερντογάν ακόμα και τη δοκιμή κρασιού απαγόρευσε!)

Το μεσημέρι θα πάρουμε το δρόμο της επιστροφής. Θα κάνουμε μια μεγάλη στάση στον αρχαιολογικό χώρο της Τρωάδας, όπου και θα ξεναγηθούμε από Τούρκο ξεναγό, θα δούμε τα σωζόμενα διαδοχικά τείχη της

ονομαστής πόλης και θα ξαναζωντανέψουν στη φαντασία μας οι καταπληκτικές περιγραφές του Ομήρου για τις ομηρικές μάχες των Ελλήνων με τους Τρώες, του Αχιλλέα με τον Έκτορα έξω από την Τροία, για τα μάτια και την καρδιά της ωραίας Ελένης...!

Το απόγευμα θα φτάσουμε στην Αλεξανδρούπολη απ' όπου αργά το βράδυ θα πετάξουμε για την Αθήνα.

Θα ήθελα, και από τις στήλες του περιοδικού "Κορφές", θερμά να ευχαριστήσω, προσωπικά αλλά και εκ μέρους όλων των μελών του ΕΟΣ Αχαρνών που συμμετείχαν στο ταξίδι, τους κ.κ. Νίκο Δολδούρη και Κωνσταντίνο Βάντσο από την Ίμβρο, τον κ. Δημήτρη Μουκαντά από την Τένεδο καθώς και τη γραμματέα του Συλλόγου Ιμβρίων κα Μένη Τριανταφύλλου για την αμέριστη βοήθειά τους στην οργάνωση του τόσο ενδιαφέροντος και συναρπαστικού αυτού ταξιδιού. Χωρίς αυτούς το εξαήμερο οδοιπορικό μας στα πανέμορφα, μαρτυρικά νησιά της Ίμβρου και της Τενέδου δεν θα ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί με αυτή την αρτιότητα.

- 17. Η Παναγία η Αρασιανή.
- 18. Η θεά από την Αρασιά προς τη λίμνη.
- 19. Σχοινούδι, το χωριό φάντασμα!
- 20. Αν είχε στόμα πόσα θα είχε να μας πει αυτό το σπίτι στο Σχοινούδι!
- 21. Άλλη μια θεά από την Αρασιά, προς τη λίμνη.

Υπεύθυνος: Γιάννης Χολέβας | info@kayakmetavasi.gr | τηλ: 6944 656 029

ΜΕΤΑΒΑΣΗ
 αθλητική & ψυχαγωγική εκπαίδευση

ΚΑΥΑΚ (αρχαίων, μεσου επιπέδου, προχωρημένων, experts, playboat, ποτάμια στο εξωτερικό κ.α.)

ΣΧΟΛΕΣ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ορμητικών νερών της Rescue 3 International

ΣΧΟΛΕΣ ΘΑΛΗΣΣΗΣ ΚΑΪΤΙΝΓ & πιστοποιήσεις της Διεθνούς Ομοσπονδίας rafting

www.kayakmetavasi.gr
 Γιάννης Χολέβας Metavasi